Mariestads kommun

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Sikelvingens förskola

Läsår 2026/2027

Antagen
Mariestad
2026-10-28

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Sikelvingens förskola
Datum för antagande:	2026-10-28
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Sikelvingens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2026-2027
Tidpunkt för aktualisering:	2026-10-28
Dokumentansvarig:	Rektor Susanne Bohm

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning....4
1.1. Syfte....5
1.2. Ansvar....5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan....5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår....5
2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier....5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier....5
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår....6
3.1 Metod/kartläggning....6
3.2 Kränkande behandling....7
3.3 Sexuella trakasserier....7
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier....8
3.5 Planerade åtgärder för läsåret....12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)....13
4.1 Barns/elevers delaktighet....13
4.2 Medarbetares delaktighet....13
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet....13
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling....14
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn....14
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn....14
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn....15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling....16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev....17
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev....17
6. Referenser....17
7. Bilagor....18
7.1 Definitioner....18
7.2 Lagstiftning och styrdokument....20
7.3 Anmälningsskyldighet....21

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Sikelvingens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs främjande och förebyggande åtgärder på Sikelvingens förskola	**Åtgärd uppfylld** **Ja/Nej**
Fortsätta arbeta främjande såsom det beskrivs på sidan 10-12 med fokus på våra värdegrundsstrategier som vi tänker stärker och rustar barnen att hitta egna strategier för att så småningom själv kunna hantera konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.	Ja, men att arbeta med våra värdegrundsstrategier är ett återkommande arbete varje år.

2.2. Kränkningsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga kränkningsärenden har rapporterats under året

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vid framtagandet av planen inför läsåret gjordes en ordentlig kartläggning kring vilka risker som fanns för kränkning, diskriminering eller trakasserier utifrån diskriminering grunderna. Vi kunde se att risk fanns inom alla områden men beskrev också hur vi skulle arbeta för att motverka dessa risker. Vi tycker att vi har lyckats med det på ett bra sätt. Det har under året förekommit situationer/händelser/konflikter mellan barn som krävt insats från pedagog som direkt tagit tag i situationen genom att prata med berörda barn och vårdnadshavare. Den kommunikationen är väldigt viktig. Det gör att situationen, blir löst där och då genom att pedagogen pratar med alla inblandade parter och reder ut. Under året har ingen händelse resulterat i en anmälan till kränkningar/ diskrimineringar/trakasserier eller sexuella trakasserier

Främjande och förebyggande åtgärder

I början på läsåret, när barn och pedagoger lärde känna varandra, lade vi stort fokus på våra rutiner och hur vi är mot varandra för att skapa trygghet i grupperna. Det som gäller ena dagen, gäller även den andra. I trygghetsskapandet är det är viktigt att både barn, pedagoger och vårdnadshavare lär känna varandra och förskolans gemensamma gård underlättar det arbetet. Att ”alla barn är allas barn” är något som stämmer hos oss. Bevis för att vi under året lyckats att skapa trygghet i barngrupperna är resultatet i förekolenkäten på frågan ”Mitt barn känner sig tryggt i förskolan” där resultatet var 100%.

Alla avdelningar har under året arbetat aktivt med våra värdegrundsstrategier och att skapa förståelse hos barnen för innebörden av dem. Vi har jobbat mycket med innebörden och användandet av stopp, vänta, turas om och hjälpa. Vi ser och hör att barnen under året utvecklat sin förståelse och sina förmågor i samspel och lek genom användandet av dessa strategier. Vi märker dock att vi inte så ofta använder oss av strategierna, byta, låna, titta och tillsammans. Vi behöver diskutera detta igen så att vi är överens om vilka strategier vi ska arbeta med tillsammans med barnen och också tydliggöra strategierna på ett bättre sätt till alla våra vårdnadshavare.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Vi har analyserat föregående års plan med beskrivning av vårt förebyggande och främjande arbete, beaktat det som framkommit i samtal med vårdnadshavare vid barnens utvecklingssamtal och observerat barngruppen inomhus och utomhus.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	**Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks**
Kränkande behandling Det finns risk att barn kan bli utsatta för bitning, nyp, slag eller utsatt för knuffar. Bland de äldre barnen på förskolan kan barnen också säga saker till varandra som kan leda till att man blir ledsen/känna sig kränkt	Trots att vi försöker vara närvarande pedagoger uppstår konflikter om saker eller att man inte får sin vilja fram. Ofta beror det på att man inte kommit så långt i sin språkutveckling, att barnen inte kan kommunicera med verbala språket, utan man tar till bitning, knuffar, slag, för att tala om vad man vill eller inte vill. Risken att det sker är större de tider på dagen **när många barn är närvarande och de tider på dagen när det är färre pedagoger i arbete,** ex. vid ensamarbete, öppning, stängning, **samt** ute på gården eftersom det är svårare att ha uppsikt över hela gården

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasseri	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks**
Sexuella trakasserier Det skulle kunna vara en risk att sexuella trakasserier förekommer **vuxen mot vuxen**, vuxen mot barn eller barn mot barn	Situationer som kan vara en faktor till ökad risk är ensamarbete, vid skötbordet, vila, toalettbesök. I utrymmen där det är lättare att komma undan och toalettbesök när barnen börjar gå själva.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	**Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks**
Kön Det finns en risk att barn kränker varandra genom att säga -du får inte får vara med och leka för att du är pojke eller flicka.	Risken blir större om vi vuxna är fast i de traditionella könsmönstren som delar in oss människor i facken man/kvinna, pojke/flicka och att vi själva inte är medvetna eller uppmärksammar hur barnen pratar kring kön
Könsöverskridande identitet eller uttryck Risk finns för kränkande kommentarer	Det skulle kunna vara kommentarer från kompisar, vårdnadshavare och pedagoger om kläder eller frisyr som skulle kunna upplevas som kränkande
Etnisk tillhörighet Det kan finnas risk för diskriminering om vi inte kan möta barnet/familjen på rätt sätt genom att ta och ge information.	En orsak skulle kunna vara att vi tror att hemspråket är ett men att det egentligen är ett annat och att vi på så sätt inte kan möta barnet/familjen på rätt sätt, att ta och ge information, så att barnet/familjen inte ges samma förutsättningar som andra barn/familjer
Religion eller annan trosuppfattning Det kan finnas en risk för diskriminering och kränkande behandling	Risk finns att pedagoger på förskolan inte har tillräcklig kunskap om olika religioner vad gäller till exempel klädkod och traditioner som då av vårdnadshavare kan upplevas kränkande emot barnet. Risk finns också att pedagoger och/eller vårdnadshavare har åsikter om barn i gruppen utifrån etnisk tillhörighet och religion.
Funktionsnedsättning Det kan finnas risk för diskriminering och kränkande behandling	Praktiska hinder eller brist på resurs är exempel på sådant som skulle kunna påverka. Avsaknad av praktiska hjälpmedel kan leda till att personen inte kan delta i utbildningen/undervisningen utifrån sina specifika behov. Även organisatoriska förutsättningar som tex brist på resurs kan orsaka både att den enskilda individen inte får sina behov tillgodosedda men kan också leda till att resterande barngrupp inte får sin utbildning tillgodosedd.
Sexuell läggning Det kan finnas risk för diskriminering och kränkande behandling	Det finns en risk om vi låter den stereotypa normen påverka vårt förhållningsätt och risken blir ännu större om vi inte är medvetna om vilka familjekonstellationer våra barn lever i.

Ålder På Sikelvingen har vi vissa år aktiviteter som faktiskt är förknippat med ålder och det är simskola och skridskoåkning, som de blivande skolbarnen deltar i. Även kulturaktiviteter som Skapande förskola är också styrda till ålder. Det finns en risk att barnen upplever det kränkande att inte få vara med på alla aktiviteter	Vi har tagit gemensamma beslut om att vissa aktiviteter hör till en viss ålder och det skulle kunna innebära att vi inte ser individen utan bara siffran för ålder vilket gör att vi har för höga eller för låga förväntningar på barnet och därmed inte ger barnet bästa förutsättningar för att lyckas

Vi arbetar mot *kränkande behandling* genom att vara vuxna som föregår med gott exempel och visar barnen hur vi ska bete oss och vara mot varandra genom att aldrig tala illa om kollegor, andra barn eller vårdnadshavare. Vårt värdegrundsarbete, där vi pratar om och visar hur vi ska vara mot varandra, blir en naturlig del av den dagliga verksamheten. Vi försöker i största möjliga mån att vara närvarande vuxna i lek och aktivitet i alla rum såväl inne som utomhus. Om konflikt uppstår hjälper vi vuxna till att reda ut det som hänt. Vi arbetar aktivt med att lära barnen att säga tydligt STOPP, med både röst och kropp/tecken för att stärka dem i att de bestämmer över sig själv, sin kropp, när de vill eller inte vill delta i lek och aktivitet. Vi använder oss också av våra gemensamma värdegrundsord vänta, turas om, byta, låna, hjälpa, lyssna och tillsammans för att ge barnen egna strategier vid en konfliktsituation, att vara lärarresurser för varandra och kunna samarbeta. Vi uppmärksammade vid utvärderingen att vi inte så ofta använder oss av strategierna, byta, låna, titta. Strategierna är viktiga men vi kommer under läsåret att fokusera på stop, vänta, turas om, hjälpa, lyssna och tillsammans.

Vi har idefinierat områden på förskolans gård som är mer undanskymda och där barnen gärna är med sina lekar. Saknas det vuxennärvaro i de områdena ökar risken för att barnen säger eller gör saker mot varandra som leder till konflikter. Därför är det av största vikt att vi vuxna sprider ut oss på gården så att vi har uppsikt överallt och att vi också aktivt deltar i barnens lekar.

Sexuella trakasserier Som vuxen på förskolan är vi uppmärksamma på vuxnas beteende och lyhörda för barnens signaler. Det är svårt att undvika ensamarbete delar av dagen men i största möjliga mån försöker vi undvika att okända vikarier byter blöjor på barnen eller öppnar/stänger förskolan. Vi jobbar dagligen med barnens rätt till integritet, att säga stopp med ord och tecken när man inte vill och att det respekteras av vuxna och kompisar. Det som är ok för mig, kanske inte är ok för dig. Vi är noga med att begära utdrag från belastningsregistret vid anställning av personal. Det är all personals ansvar att omedelbart uppmärksamma om vi hör eller ser något och ansvara för att ifrågasätta och uppmärksamma den vuxnes handlande direkt.

Kön. Vi arbetar aktivt för att motverka traditionella könsmönster. Vi försöker vara en motvikt till de starka normer som råder i samhället och som delar in oss människor i man/kvinna, pojke/flicka. Vi har ständiga samtal tillsammans med barnen om att flickor och pojkar kan. Allt lekmaterial och alla aktiviteter är tillgängliga för alla barn oberoende av kön och vi benämner inte planerade gruppindelningar på barnen med kön utan med andra namn som inte har med kön att göra tex. kompisar. Det finns lego/duplofigurer, dockor med olika kön, hudfärg och hårfärg för att bli ett naturligt inslag i barnens pedagogiska lärmiljö. Det finns också barnlitteratur med både pojkar och flickor som huvudperson.

Könsöverskridande identitet eller uttryck. Vi skapar en god pedagogisk miljö där flickor och pojkar inte blir hämmade av traditionella tankar och föreställningar om biologisk könstillhörighet och samhällets könsnormer genom att alla få vara den man är oberoende av kön och där det är ok att bryta mot föreställningen om hur flickor och pojkar förväntas vara eller se ut. Vi fångar upp barnens tankar, åsikter och värderingar och ser detta som ett tillfälle för reflektion tillsammans med barnen. Barnlitteratur finns som behandlar ämnet i våra pedagogiska lärmiljöer.

Etnisk tillhörighet. Vi uppmärksammar och visar nyfikenhet för barns olika etniska tillhörigheter genom att visa intresse för barnens/familjens hemspråk. Vi uppmärksammar de barn som kan tala flera språk som något positivt och pratar mycket om det i barngrupperna. Vi pratar om vad olika ord heter på svenska och andra språk. Vi tar även hjälp av vårdnadshavare. Vi använder oss av den digitala tekniken för att översätta ord och sånger. Vi använder Polyglutt vilket är en app som fungerar som ett bibliotek och där vi kan få böcker upplästa på en mängd olika språk. Denna app ser vi som en framgångsfaktor när det gäller att lyfta det mångkulturella, flerspråkiga samt normgivande då det finns flera olika kategorier att välja bland. Att barnen serveras den mat som vårdnadshavarna önskar utifrån etnisk tillhörighet är också en del i det främjande arbetet. Vi serverar dock inte halalslaktat kött. Vid placering på förskolan tar vi i förväg reda på barnets/familjens hemspråk för att veta om tolk behövs i samtal.

Religion eller annan trosuppfattning Vi arbetar för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andra kulturer och värderingar genom att se varandras olikheter som något positivt och uppmuntrar användandet av hemspråk. Vi är uppmärksamma på våra egna föreställningar och normer kring religion. En annan del i det främjande arbetet är att barnen får den mat som vårdnadshavarna önskar utifrån sin religion eller trosuppfattning. Dock serveras inte halalslaktat kött.

Funktionsnedsättning. Vi anpassar och organiserar utbildningen med hänsyn till barnens olika förutsättningar genom att noga tänka på vilka aktiviteter vi väljer och hur vi utformar aktiviteterna så att alla barn ska kunna delta på sina villkor. Om vi har barn i våra grupper som av en eller annan orsak behöver anpassningar utifrån en funktionsnedsättning så fördjupar personalen sina kunskaper om det genom relevant fortbildning, allt för att kunna se och förstå alla barn. Förskolans specialpedagog är viktig i det här arbetet och BHV, barnhabilitering, hörselverksamheten och SPSM bidrar med viktig rådgivning och handledning. Även vårdnadshavare är en viktig kunskapskälla.

Sexuell läggning. Utifrån barnens egna beskrivningar av sina familjer blir det naturligt att prata om att familjer ser olika ut. Vi utmanar barnens tankar i leken när till exempel barnen säger att det bara kan vara en pappa så säger vi att det kan bo två pappor här. Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer och får varje barn att känna stolthet över sin familj. Barnlitteratur som handlar om olika familjekonstellationer finns i den pedagogiska lärmiljön.

Ålder. Vi fyller dagarna med aktiviteter som är anpassade till barnens förutsättningar och intresse och inte beroende på vilken ålder de har. Vissa år kan det förekomma aktiviteter såsom simskola och skridskoåkning som endast de blivande skolbarnen deltar i. För övrigt benämner vi inte gruppindelningar på barnen med ålder utan använder andra begrepp som tex. avdelningarnas namn.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Sikelvingen	**När påbörjas åtgärden?**	**Hur?**	**Ansvarig**
Fortsätta arbeta främjande såsom det beskrivs på sidan 9-11 med fokus på våra värdegrundsstrategier som vi tänker stärker och rustar barnen att hitta egna strategier för att så småningom själv kunna hantera konflikter, reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.	Oktober 2026	Under hela läsåret arbetar vi pedagoger aktivt med våra värdegrundsstrategier och innebörden av dem, i det dagliga arbetet med barnen. **Stopp**, för att stärka barnen i att de bestämmer över sin kropp, när de vill eller inte vill delta i lek eller andra sammanhang. Att också förstå innebörden och använda sig av begreppen **vänta, turas om, hjälpa, lyssna** och **tillsammans** tror vi bidrar till att ge barnen egna strategier vid konflikter och i ett socialt samspel med andra.	Alla pedagoger på enheten

Planerade förebyggande åtgärder på Sikelvingen	När påbörjas det?	Hur?	Ansvarig?
Mer vuxen närvaro i identifierade lekområden på gården tex. vid buskarna utanför Maskrosen och klätterställningen i det hörnet av gården, för att höra vad som sägs och görs mellan barnen i deras lek.	Oktober 2026	När vi vistas utomhus på förskolans gård ska framför allt Maskrosen och Prästkragens pedagoger tänka på att sprida ut sig så att man har uppsikt över hela gården där barnen befinner sig och ha särskilt koll vid den nedre klätterställningen och runt hörnet på förskolebyggnaden.	Framförallt Maskrosen och Prästkragens pedagoger men även alla pedagoger på enheten.

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevers delaktighet

Vi använder litteratur, berättelser och dramatisering för att få igång reflektion och diskussion tillsammans med barnen om hur vi ska vara mot varandra för att alla ska må bra och känna trygghet.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor ansvarar för att all personal på förskolan inklusive kök och städ får information om innehållet i planen. Pedagogerna ansvarar för att planen följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet under året. Rektor informerar nyanställd personal och långtidsvikarier, handledare informerar VFU- och APL studenter och avdelningens personal informerar korttidsvikarier om innehållet i planen

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vid kartläggning och utvärdering av åtgärder i planen involveras vårdnadshavarna genom ex. utvecklingssamtal och resultatet beaktas när vi beslutar om åtgärder inför nästa kalenderår. Vårdnadshavare får information om innehållet i planen vid inskolnings- och utvecklingssamtal, på föräldramöten och planen publiceras på förskolans hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/information av/om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövligt.	All personal
2.	Meddela barnens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger/mentorer.	All personal

3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	**Åtgärd**	**Ansvarig**
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att barn blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal

2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	**Åtgärd**
A. Barn utsätter annat barn för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor

C. Verksamheten[1] utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef Anna-Karin Yséus

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef Anna-Karin Yséus

5.6 När verksamheten[2] diskriminerar barn/elev

Informera avdelningschef Anna-Karin Yséus

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

[1,2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.
[2,2] Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet
När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:
- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering
Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande
Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande
Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling
Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:
- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier
Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier
Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund
Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.
Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)
AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken
Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention
Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling
Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen
Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden
Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling
Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten
Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter/Barn som far illa